

התלמידים הבאים אחריכם וימותו. ונגמץא שם שמים
מתהלל: יב הלל ושמאי קבלו מהם. הלל אומר הנה
מתלמידיו של אהרן. אוהב שלום ורודף שלום. אוהב
את הבריות ומקרבן לתורה: י הוא היה אומר נגד
שמא אבד שמה. ודלא מיסיף יסף. ודלא ילף קטלא
תיב. ודאשתמש בתנא הלף: י הוא היה אומר. אם
אין אני לי. מי לי. וכשאני לעצמי. מה אני. ואם לא
עכשו. אימתי: טו שמאי אומר. עשה תורתך קבע.
אמור מעט ועשה הרבה. והיה מקבל את כל האדם
בסבר פנים יפות: טז רבן גמליאל אומר. עשה לך רב
והסתלק מן הספק. ואל תרבה לעשר אפדות: י" ששמעון
בנו אומר. כל ימי נדלתי בין החכמים. ולא מצאתי
לנוף טוב משתיקה. ולא המדרש עקר. אלא המעשה.

nyaitok, kik utánatok következnek, ne igyanak belőle és meghaljanak, mi által azután Isten neve megszenteltetnének (az igaz tantól való elpártolás által)!" — (12) Hillél és Sammáj átvették (a hagy. t.) amazoktól. Hillél azt szokta mondani: „Légy Áron tanítványai közül: a békét szeresd, béke után törekedjél, az embereket szeresd és kedveltesd meg velük az isteni törvényt. (13) Ugyanő ezt mondta: „A ki nevét növeli, az hírnevét elveszti; a ki tudományát nem gyarapítja, az csökkenti; a ki nem tanul, halált érdemel; a ki a tudomány koronáját önző eszközül használja, az elvész. — Ugyanaz szokta mondani: „Ha magam nem, ki lesz érettem? és ha csakis magamért, mi vagyok én? és ha mostan nem, valjon mikor!" — (13) Sámáj ezt mondta: Tűzz ki hátrózott időt a Tórá-val való foglalkozásra; szólj keveset, és tégy sokat; fogadj minden embert nyájas arcczal; — (15) Rábbán Gámliel azt szokta mondani: „Szeresd magadnak tanítót; kerüld a kételyt, s ne adj sokszor tizedet becslésed szerint.“ — (17) Fia Simeón azt szokta mondani: Egész életemen át a bölcsek közt növekedtem föl, és nem találtam az ember számára helyesebb dolgot a hallgatásnál; nem a tanulmány a fődolog, hanem a cse-

וקנה לך חבר. ויהיה דן את כל האדם לבן זכות:
ז נתאי הארבל אומר. הרחק משכנ רע. ואל תתחבר
לרשע. ואל תתיאש מן הפרענות: ח יהודה בן טבאי
ושמעון בן שטח קבלו מהם. יהודה בן טבאי אר-
תעש עצמך בעורכי הדברים. וכשיהיו בפני הדין עומדים
לפניך. יהיו בעיניך ברשעים. וכשנפטרים מלפניך.
יהיו בעיניך בנפאים. כשקבלו עליהם את הדין:
ט שמעון בן שטח אומר. הנה מרבה לחקור את העדים.
והנה זהיר בדבריה. שמא מתוכם ילמדו לשיקר:
י שמעיה ואבטליון קבלו מהם. שמעיה אומר. אהב
את המלאכה. ושנא את הרבנות. ואל תתנועע לרשות.
יא אבטליון אומר. חכמים הזהרו בדבריהם. שמא
תחובו חובת גלות. ותגלו למקום מים הרעים. וישתו

magadnak (tanuló) társat és itélj meg minden embert a jó oldaláról!" — (7) Az árbéli Nittai azt szokta mondani: „Távozzál a rossz szomszédától, ne szövetkezzél a gonoszszal, és ne légy minden aggodalom nélkül a bűnhődést illetőleg! (8) Jehúda, Tábbái fia, és Simeón, Sátách fia, átvették (a hagy. t.) amazoktól; Jehúda, Tábbái fia, azt szokta mondani: „Ne légy olyan mint azok, kik előre kitanítják a bírakat, és ha a peres felek előtted állnak, tekintsd őket bűnösöknek, de mihelyt távoznak tőled, tekintsd őket bünteleneknek, mert alávetették magukat az ítéletnek!" — (9) Simeón, Sátách fia, azt szokta mondani: Kérdezd ki sokáig a tanukat, és légy óvatos szavaidban, nehogy ezekből hazudni tanuljanak!" — (10) Semájá és Abtáljon átvették (a hagy. t.) amazoktól. Semájá azt szokta mondani: „Szeresd a munkát, gyűlöld az úrhatnamságot, és ne válj híressé a hatóság előtt!" — (11) Ábtáljon azt szokta mondani: „Bölcsek, legyetek óvatosak szavaitekban, hogy a számkivetés büntetése alá ne essetek, és rossz vizű helyre ne száműzessetek, és tanítvá-

מתן שכרן של מצות. והו: מחשב הפסד מצוה כנגד
שכרה ושכר עברה כנגד הפסדה. הסתכל בשלשה
דברים. ואין אתה בא לידי עברה. דע מה למעלה
ממך. עין רואה ואין שומעת. וכל מעשיך בספר
נכתבים: ב רבן גמליאל בנו של רבי הודה הנשיא
אמר יפ תלמוד תורה עם דרך ארץ. שנייעת שניהם
מישבת עון. וכל תורה שאין עמה מלאכה. סופה
במלה וגוררת עון. וכל העוסקים עם הצבור. היו עוסקים
עמהם לשם שמים. שזכות אבותם מביא אתם. וצדקתם
עומדת לעד. ואתם מעלה אני עליכם שכר הרבה.
כאלו עשיתם: ג הו: זהירם ברשות. שאין מקרבים
לו לאדם. אלא לצדק עצמם. נראים כאוהבים בשעת
הנאתם. ואין עומדים לו לאדם בשעת דחקו: ו הוא

csolatok teljesítéseért járó jutalmat. — Vesd össze a parancsolat teljesítéséből eredő (csekély) veszteséget annak jutalmával és a törvény megszegéséből eredő nyereséget a rá következő veszteséggel! — Három dolgot végy fontolóra és nem esel bünbe: Tudd meg, mi van fölötted: szem, mely mindent lát; fül, mely mindent hall; és hogy összes tetteid könyvbe iratnak! — (2) Rábban Gámliel, rabbi Jehúda há-Nászi fia, azt szokta mondani: Jó, ha a Tóra tanulmányozása világi foglalkozással egyesül, mert e kettős fáradozás felejteti el az emberrel a bünös gondolatot. Minden tudomány, mely nincs munkával egyesítve, végre elvész, és bünt von maga után. — A kik a község ügyeivel foglalkoznak, foglalkozzanak azokkal Isten nevében, mert elődeik érdeme segíti őket és igazságosságuk megmarad örökre; ti pedig —, oly nagy jutalmat (ugymond Isten) adok nektek, mintha egyedül a ti művetek lenne: (3) Legyetek óvatosak a hatóságokkal szemben, mert csak önhaszonból vonzzák magukhoz az embert; barátoknak tettetik magukat, midőn érdekük megkívánja, de nem állnak az ember mellé szorultsága idejében! — (4)

וקרל המרבה דברים. מביא הטא: י רבן שמעון בן גמליאל אומר. על שלשה דברים העולם קיים. על האמת ועל הדין ועל השלום. שנאמר אמת ומשפט שלום שפטו בשעריכם:

רבי חנניא בן עקשיא אומר. רצה הקדוש ברוך הוא לזכות את ישראל. לפיכך הרבה להם תורה ומצות. שנאמר יי חפץ למען צדקו. וגדיל תורה נאדיר: עלינו. 1. 126. Kaddis árváknak,

פרק שני.

(1. az első fejezet kezdetén).

א רבי אומר. איזו היא דרך ישרה. שיבור לו האדם כל שיהא תפארת לעשה. ותפארת לו מן האדם. והו: זהיר במצוה קלה כבחמורה. שאין אתה יודע

lekedet; a ki sokat beszél, hibát ejt! — (18) Rábban Simeón, Gámliel fia, azt szokta mondani: „Három dolgon áll a világ: az igazságon, az ítéleten s a békeségen; mert írva van: „Igazság és béke ítélete szerint ítéltetek kapuitokban!“ (Zach. 8. 16.)

Rabbi Chanánjah, Akásja fia, azt szokta mondani: A Legszentebb — dicsértessék Ő — boldoggá akarta tenni Izraelt; azért adott nekik sok törvényt és parancsolatot, a mint írva van: „Igazságossága miatt tetszett az Örökkévalónak, hogy tanát nagygyá és dicsővé tegye!“

MÁSODIK FEJEZET.

(1) Rabbi azt szokta mondani: „Melyik az egyenes út, melyet az ember válasszon? Az, a mely büszkeségére válik követőjének, és tiszteletet szerez neki az emberek részéről! — ügyelj a legcsekélyebb parancsolatra, csakúgy mint a legfontosabbra, mert te nem ismered a paran-